

یکشنبه 01 اردیبهشت 1392 - 07:58

پرسش‌هایی درباره زلزله‌های زنجیره‌ای اخیر

آیا احتمال وقوع زلزله در دیگر استان‌های کشورمان به واسطه زلزله‌های اخیر، بیشتر شده است؟

آیا احتمال وقوع زلزله در دیگر استان‌های کشورمان به واسطه زلزله‌های اخیر، بیشتر شده است؟
پرسش‌هایی درباره زلزله‌های زنجیره‌ای اخیر

سال مار ایرانی‌ها لرزان می‌گذرد. حال مان بد نیست، اما کشورمان لرز گرفته است و هنوز يك ماه از آغاز سال جدید نگذشته که چهار زلزله بزرگ استان‌های مختلف را تکان داده در برخی استان‌ها نیز زمین‌لرزه‌های کوچک به وقوع پیوسته است.

این همه تکان‌های ترسناک، مردم استان‌های دیگر را هم ترسانده و پرسش‌های زیادی درباره زلزله‌های زنجیره‌ای اخیر در ذهن آنها شکل گرفته است.

آیا این زلزله‌های کوچک و بزرگ نشان از وقوع زلزله‌ای دهشتناک دارد؟ آیا گسل‌های خطرناک فعال می‌شوند؟ نکند تکان‌های کوچک زمین، تهران را که سال‌هاست همه از وقوع زلزله‌ای بزرگ در آن هراس دارند، بلرزاند؟ چه شده است که طی ده روز اخیر هر روز بخشی از زمین کشورمان به لرزه درآمده است؟ این گزارش به این پرسش‌ها پاسخ می‌دهد.

به گزارش مرکز لرزه‌نگاری، کشورمان دست‌کم روزی 30 بار می‌لرزد، اما مردم بیشتر این زلزله‌ها را احساس نمی‌کنند و بی‌خبر می‌مانند تا وقتی که لرزش ناگهانی زمین غافلگیرشان کند مثل دشتی‌های بوشهر که بیستم فروردین امسال زلزله‌ای به بزرگی 6.1 ریشتر زمین زیر پایشان را لرزاند، زلزله بزرگ بعدی که پس از وقوعش، تقریباً همه خبرگزاری‌های دنیا درباره‌اش حرف زدند، دقیقاً پس از يك هفته در سیستان و بلوچستان رخ داد و علت مطرح شدنش در سراسر دنیا بزرگای بی‌سابقه‌اش بود چرا که در 50 سال اخیر وقوع زلزله‌ای با چنین بزرگایی در ایران بی‌سابقه بود و بیش از صد میلیون نفر، از هندوستان تا قطر، احساسش کردند.

کانون این زلزله در منطقه‌ای کم‌جمعیت بود و به همین علت تلفات جانی نداشت. سه روز بعد وقتی مردم آذربایجان شرقی از خوش‌شانسی هموطن‌هایشان در سیستان و بلوچستان ذوق کرده بودند، زلزله‌ای به بزرگای 4.9 خانه‌هایشان را تکان داد و آنها را به خیابان کشاند که البته برخی منابع هم بزرگای آن را 5.2 اعلام کردند.

فردای همان روز، اهالی استان فارس زلزله‌ای 5 ریشتری و اصفهانی‌ها زلزله‌ای 4.1 ریشتری را تجربه کردند و حالا بعد از این همه تاب خوردن، فکر نمی‌کنید طبیعی باشد اگر مردم در سراسر کشور وحشت کنند و بخواهند بدانند که آیا قربانیان بعدی زلزله آنها هستند؟

چه اتفاقی در حال وقوع است؟

&171#ترس مال آدم‌های عاقل است» این را دکتر مهدی زارع، معاون پژوهشی و فناوری پژوهشگاه زلزله در گفت‌وگو با جام‌جم می‌گوید و درباره علت زلزله‌ها توضیح می‌دهد: &171#& صفحه زمین‌ساختی ایران بین صفحات زمین‌ساختی اوراسیا و عربی گیر کرده است. حرکت صفحه زمین‌ساختی عربی از جنوب، به صفحه زمین‌ساختی ایران فشار می‌آورد و از آنجا که صفحه زمین‌ساختی ایران به‌وسیله صفحه زمین‌ساختی اوراسیا در شمالش، تثبیت شده است یعنی نمی‌تواند حرکت کند، دچار لرزش می‌شود. این لرزش و آزاد شدن انرژی از طریق گسل‌ها آزاد و به زلزله منجر می‌شود.»

برای تصور بهتر اتفاقی که در حال وقوع است و به زلزله منجر شده تصور کنید که صفحه زمین‌ساختی ایران، خودرویی است که گوشه

خیابانی پارک شده است. خودروی دیگری از پشت سر به این خودرو فشار می‌آورد. نام خودروی متخلف را بگذارید صفحه زمین‌ساختی عربی. اگر این خودروی متخلف زیادی قوی باشد، با هل دادن خودروی پارک شده می‌تواند آن را به سمت جلو حرکت بدهد، اما خودروی پارک شده، زیادی بدشانس است، چون مقابل آن خودروی بزرگ‌تری پارک شده است به نام صفحه زمین‌ساختی اوراسیا.

با این اوصاف وقتی خودروی متخلف به خودروی پارک شده فشار می‌آورد، سپر خودروی پارک شده، جمع می‌شود و آسیب می‌بیند. این جمع شدن، زلزله است.

منتظر زلزله باشیم یا نه؟

حالا که سر درآورده‌اید تقریباً چه اتفاقی در کشورمان در حال وقوع است، می‌شود آسان‌تر بحث کرد که آیا احتمال وقوع زلزله در دیگر استان‌های کشورمان به واسطه زلزله‌های اخیر، بیشتر شده است یا نه؟

زارع در پاسخ به این پرسش می‌گوید: در مناطقی که زلزله رخ داده است، همچنان امکان وقوع پس‌لرزه وجود دارد؛ به طوری که پس از وقوع زلزله‌های با بزرگای 7 ریشتر، تا یک سال و زلزله‌های با بزرگای 6 ریشتر، تا 6 ماه، انتظار رخ دادن پس‌لرزه وجود دارد و به همین ترتیب هرچه بزرگای زلزله کمتر باشد، پس‌لرزه‌های بعدی در دوره زمانی کوتاه‌تری رخ می‌دهد.

معاون پژوهشی و فناوری پژوهشگاه زلزله درباره این‌که آیا در نقاطی که نزدیک به کانون زلزله نبوده‌اند، برای مثال پایتخت هم امکان زلزله وجود دارد یا نه توضیح می‌دهد: این مناطق ربطی به گسل‌هایی که انرژی آزاد کرده است، ندارد و بنابر این زلزله‌های اخیر امکان وقوع زلزله در آنها را بیشتر نکرده است، اما مردم سراسر ایران باید همیشه آماده باشند، چون کشورمان بیش از 100 گسل لرزه‌خیز دارد که هر کدام ممکن است دچار لرزش شود و بنابر این احتمال وقوع زلزله در هر نقطه از کشور که روی گسلی لرزه‌خیز واقع شده، وجود دارد.

این نکته را دکتر نوربخش میرزایی، رئیس مرکز لرزه‌نگاری نیز تأیید می‌کند و شرح می‌دهد: ایران روزی 30 بار می‌لرزد، اما دقیقاً نمی‌شود تعیین کرد که در هر ساعت کدام نقطه از کشورمان می‌لرزد یا بزرگای زلزله‌ای که در آن رخ دهد، چقدر خواهد بود.

او می‌افزاید: برای مثال هر لحظه امکان دارد زلزله‌ای در تهران رخ دهد، اما زمان آن نامعلوم است.

میرزایی البته تأکید می‌کند که زلزله‌های اخیر هیچ ربطی به گسل‌های تهران ندارد، با وجود این همه کارشناسان نسبت به این‌که پایتخت هم روی گسل‌هایی لرزه‌خیز قرار دارد، اتفاق نظر دارند و با توجه به این وضع به تهرانی‌ها و مردم دیگر استان‌ها هشدار داده می‌شود که همیشه آماده و در شرایط ایمن باشند و راه‌های حفظ جان‌شان در برابر زلزله را بیاموزند، اما اطمینان داشته باشند زلزله‌های زنجیره‌ای اخیر در کشورمان کاملاً تصادفی رخ داده است و جای نگرانی وجود ندارد.

مریم یوشی‌زاده / گروه جامعه